

DEZVOLTAREA COMPETENȚELOR PERSONALULUI BIBLIOTECILOR PUBLICE

Nina NAVROȚCHI,
Biblioteca Publică Raională Briceni

Pentru a crea un mediu favorabil de instruire este necesar de a stabili subiectul concret de instruire, de a identifica necesitățile de instruire a bibliotecarilor, de a pregăti conținutul activității de instruire, în strictă corespundere cu subiectul și necesitățile identificate. Nu în ultimul rând este important de a alege metodele de instruire, luând în considerare conținutul activității și stilurile de învățare ale participanților, de a implica participanții în activități, de a manifesta atitudine pozitivă față de participanți etc.

Biblioteca Publică Raională Briceni este o instituție de succes și are viziuni clar definite, știe foarte bine unde vrea să ajungă cunoscând posibilitățile și oportunitățile momentului. Personalul acestei instituții cunoaște strategiile de acțiune, are în vizor anumite obiective și tactici potrivite. Preocuparea permanentă privind dezvoltarea competențelor personalului este determinată de statutul bibliotecii ca serviciu public. De aici se conturează acțiunile bibliotecii care contribuie la sporirea impactului activităților de instruire asupra bibliotecarilor și utilizatorilor săi.

Formarea profesională continuă este o prioritate a Bibliotecii Publice Raionale Briceni, determinată de cadrul legislativ și de reglementare național, instituțional și de „Strategia de dezvoltare a Bibliotecii Publice Raionale Briceni, 2020-2024”. Activitățile de informare/ instruire sunt reflectate în Planul de acțiuni pentru anii 2020-2024 și în Planul de acțiuni pentru anul 2020 ale acestei strategii. Sunt prezentate activitățile, care contribuie la îmbunătățirea cunoștințelor și abilităților profesiona-

le ale personalului de bibliotecă în diverse domenii de profil: dezvoltarea colecțiilor, relațiile cu publicul, accesul deschis, cultura informației, conținuturi digitale etc.

Formarea profesională continuă este abordată atât în contextul activității bibliotecarului în calitate de angajat al instituției, cât și în contextul schimbărilor ce au loc în mediile externe (mediul informațional, tehnologic, economic, social etc.).

Sistemul de instruire a bibliotecarilor din raionul Briceni este abordat prin prisma mai multor principii, particularități și stiluri individuale de învățare. O atenție deosebită este acordată rolului formatorilor. Formatorii atribuie activităților educaționale calitate, promovând experiențe, cunoștințe profesionale, care trebuie să fie valorificate pentru a califica educația drept una orientată spre impact, acțiune.

Educația non-formală a bibliotecarilor reprezintă o parte componentă a procesului de dezvoltare profesională și are ca scop aprofundarea cunoștințelor teoretice și formarea deprinderilor practice. Aceasta se realizează prin diverse forme: seminare, ateliere practice, stagii profesionale și altele.

Stagiile profesionale sunt parte integrantă a procesului de instruire a bibliotecarilor și se desfășoară în scopul acumulării competențelor profesionale, dar și a celor de învățare pe parcursul întregii vieți. Acestea sunt organizate pentru personalul nou angajat în biblioteci, contribuind la integrarea profesională operativă, economisind resurse financiare, dar și amplificând relațiile între noii angajați și cei cu vechime în muncă. De regulă, stagiul profesional este organizat la biblioteca publică raională, oferind

stagiului sprijinul profesional și uman. Deținând statutul de centru biblioteconomic teritorial, Biblioteca Publică Raională Briceni organizează stagii profesionale atât pentru noii angajați în bibliotecile publice teritoriale, cât și în cele școlare. Axa centrală a stagiilor profesionale fiind transferul de competențe profesionale (evidența colecțiilor de bibliotecă, metodologii de descriere bibliografică, servicii de dezvoltare a competențelor utilizatorilor, standarde în biblioteconomie, informare și documentare și altele), bibliotecarii-mentori se orientează pentru creșterea interesului față de profesiunea aleasă și față de bibliotecă. Considerăm că stagiile profesionale sunt eficiente în scopul diminuării fluctuației personalului calificat și instruit.

Un subiect important pentru cadrele bibliotecare a fost „Agenda ONU – obiectivele de dezvoltare durabilă, prin prisma serviciilor moderne de bibliotecă”, prezentat de către Neli Corobcă, șef serviciu Carte Română, la o masă rotundă cu bibliotecarii din bibliotecile publice din rețea (participanți 27 de bibliotecari).

BPR Briceni a organizat un ciclu de activități educaționale dedicate Clasificării Zecimale Universale și metodologiei descrierii bibliografice a documentelor, cu accent pe cele electronice. Acestea au îmbinat aspectele teoretice cu cele practice, valorificând metode și tehnici de muncă intelectuală a bibliotecarilor. Exercițiile individuale și de echipă, în care au fost implicați participanții, sunt modele utile pentru implementare la locul de muncă.

Au suscitât interes teme din cadrul atelierelor profesionale cu genericul: „Elaborarea Strategiei de dezvoltare a bibliotecii publice”, „Algoritmii elaborării Regulamentului de organizare și funcționare a bibliotecii publice (document instituțional”.

Menționăm și alte subiecte, pe marginea cărora au fost organizate activități educaționale:

- Educația mediatică (Ce este mass-media; Comunicarea online; Ce este o știre și caracteristicile știrii), formator N. Lisnic, bibliotecar, BPR, Briceni;

- „Sănătatea o prioritate pentru toți” (Diabetul zaharat. Ce informații trebuie comunicate utilizatorilor bibliotecii) formator D. Baeșu, medic de familie din cadrul Centrului Medicilor de Familie, Briceni;

- „Cum ne pregătim pentru evaluarea activității”, formator N. Navroțchi, director, BPR Briceni,

- „Programul Național Lectura Central 2019 – Noi oportunități”, formator N. Navroțchi, director, BPR Briceni;

- „Obiectivele Dezvoltării Durabile prin prisma serviciilor moderne de bibliotecă”, formator N. Navroțchi, director, BPR Briceni;

- „Aplicarea analizei SWOT și PEST pentru identificarea problemelor strategice”, formator N. Corobcă, șef serviciu de Carte Română, BPR Briceni;

- altele.

Bibliotecarii raionului Briceni au beneficiat și de cursuri de educație formală, organizate sub egida Departamentului de Formare Continuă din cadrul Universității de Stat din Moldova. În cadrul cursurilor au fost abordate subiectele: „Biblioteca modernă: tendințe, realități, componente”, „Servicii inovative online de bibliotecă”, „Marketing de bibliotecă”, „Modernizarea și diversificarea serviciilor în bibliotecă”.

Un tablou al implicării personalului de specialitate din bibliotecile publice teritoriale din raionul Briceni poate fi prezentat prin următorii indicatori statistici și de performanță (situația la 1 ianuarie 2020):

Denumire indicator	Cuquantumul indicatorului pentru rețeaua BPT Briceni	Cuquantumul indicatorului la nivel național
Total personal de specialitate	52	4 098
Personal de specialitate cu studii superioare:		
▪ total studii superioare	35 / 67%	2 499 / 61%
▪ inclusiv cu studii de profil	12 / 23%	1 018 / 36%

Personal de specialitate cu studii medii de specialitate și generale:		
▪ total	17 / 33%	1 599 / 39%
▪ inclusiv cu studii de profil	12 / 23%	672 / 16%
Personal de specialitate per 1 000 utilizatori	3	3
Număr de utilizatori per cap personal de specialitate	337	310
Număr ore de formare continuă per personal de specialitate:		
▪ educație formală	0	15
▪ educație non-formală	72	34
Total ore formare continuă per personal de specialitate	72	49

Datele din tabelul de mai sus ne permite să conchidem privind poziționarea rețelei bibliotecilor publice teritoriale Briceni în context național. Majoritatea măsurătorilor reflectă un nivel mai ridicat în comparație cu media pe țară. Excepție constituie numărul de personal cu studii în biblioteconomie și științe ale informării, precum și implicarea personalului de specialitate în activități de educație formală. Sunt aspecte care necesită centrarea eforturilor atât a centrului biblioteconomic teritorial, cât și a fiecărui angajat în parte.

Conform datelor statisticii oficiale, la 1

ianuarie 2020 circa 43% din personalul de specialitate din cadrul Sistemului Național de Biblioteci dețineau categoria de calificare. Din totalul personalului de specialitate 8% dețin categoria de calificare superioară, 19% – categoria 1-a, 16% – categoria a 2-a. Care este situația în rețeaua bibliotecilor publice teritoriale din Briceni? 43 de angajați dețin categoria de calificare, aceștia constituind 83% din numărul total. Inclusiv: 22 de persoane dețin categoria 1 de calificare (42%), iar 21 persoane (41%) – categoria a 2-a de calificare. Deci avem posibilitate și trebuie să creștem și la acest capitol.

Referințe bibliografice:

1. CORGHENCI, Ludmila. Personalul de specialitate din cadrul Sistemului Național de Biblioteci în lumina datelor statistice. [citată 30 iulie 2020]. Disponibil: <http://resurse.bnrm.md/ro/for-public-libraries/resource-center>
2. POVESTCA, Lilia. Instruirea personalului de specialitate din bibliotecile Republicii Moldova prin prisma indicatorilor statistici: 2017-2019. [citată 30 iulie 2020]. Disponibil: <http://resurse.bnrm.md/ro/for-public-libraries/resource-center>
3. RAPORT statistic centralizator privind activitatea Sistemului Național de Biblioteci în anul 2019. [citată 30 iulie 2020]. Disponibil: <http://www.bnrm.md/index.php/statistica/statistica-de-biblioteca>
4. RAPORT statistic centralizator privind activitatea bibliotecilor publice teritoriale în anul 2019. Raionul Briceni. Manuscris.